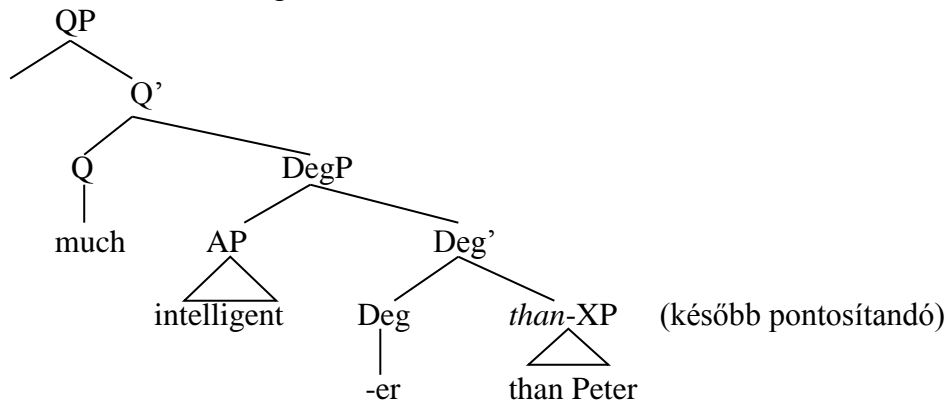

0. Bevezetés

1. A hasonlító szerkezetek alárendeléseként

A komparatív QP szerkezete (Lechner 1999: 56–59; Kántor 2008: 100; ld. még Abney 1987; Corver 1990; Bhatt–Pancheva 2004):

- (1) more intelligent than Peter
több intelligens mint Péter
'intelligensebb, mint Péter'

A hasonlító mellékmondat alárendelt:

- I. a standardértéket kifejező elem kötelező
II. szelekciós megszorítások (Bhatt–Pancheva 2004: 3):

- (2) Mary is *more* intelligent *than/*that/*if* Peter.
Mari van több intelligens mint/*hogy/*ha Péter.
'Mari intelligensebb, mint Péter.'

Az angol *than*-XP: mindig mondat:

- (3a) George wrote more books than Andrew read.
Gyuri írt több könyvek mint András olvasott
'Gyuri több könyvet írt, mint amennyit András olvasott.'
- (3b) George read more books than Andrew read ~~—d many~~
Gyuri olvasott több könyvek mint András olvasott amennyi
books.
könyvek
'Gyuri több könyvet olvasott, mint András.'

Két művelet: Komparatív Törlés (Comparative Deletion: CD)

Komparatív Ellipszis (Comparative Ellipsis: CE)

CD: a *than*-XP fokozható részét törli (Lechner 2001; Bresnan 1973; Kennedy 1998)

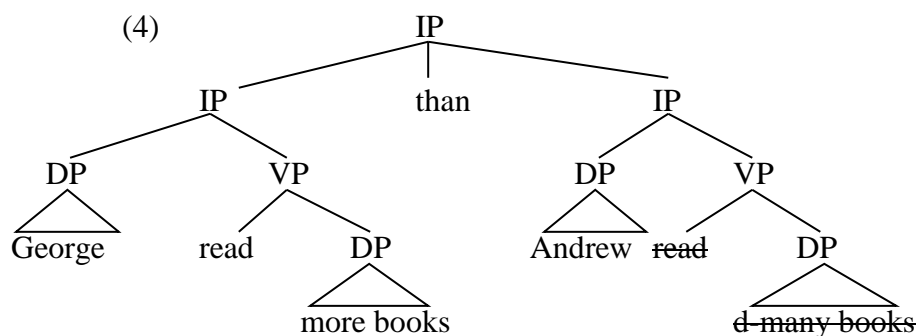
CE: minden más, a főmondatból kikövetkeztethető elemet töröl (Lechner 2001, Bierwisch 1989; Bresnan 1973; McCawley 1988; Pinkham 1985)

2. A hasonlító szerkezetek mellérendeléseként

Lechner javaslata: a hasonlító szerkezetek hibrid szerkezetek (Lechner 1999: 183–193)

- I. a *than*-XP alárendelt mellékmondatként generálódik
II. mozgatás: *than*-XP emelés (*than*-XP Raising: TR)
III. a hasonlító szerkezet mellérendeléseként értelmeződik; CD és CE a mellérendelésben

a Lechner által feltételezett szerkezet:

Izomorfizmus: a *than*-XP egy párhuzamos szerkezetű XP-hez csatlakozik => CD és CE lehetőségek

Lechner elméletének négy feltétele:

- (i) A *than* után következő XP mondat.
- (ii) A *than*-XP nem mutathat az alárendelt mondatokra jellemző sajátosságokat.
- (iii) A törölt elemeknek az antecedensükkel azonos mélységben kell lenniük.
- (iv) Kell, hogy legyen egy lehetséges koordinátor.

3. Frázisos hasonlítás

Frázisos hasonlítás => a második mellérendelt konjunktum nem lehet mellékmondat; nincs lehetséges koordinátor.

(5a) Mari magasabb Péternél.

(5b) Maria è più alta di me.
Mária van több magas-Fem. Sg.-nÁl én-Acc.
'Mária magasabb nálam.'

Inherens esetadás; PP

A frázisos hasonlítás nem koordinálható:

nem bővíthető mondattá
nincs lehetséges koordinátor
esetadás

4. Szórend a hasonlító szerkezetekben

Az eltérő szórend ellentétes az izomorfizmussal és a hibrid szerkezet feltételezésével.

Német: SOV az alárendelt mondatokban, így a hasonlító mellékmondatban is:

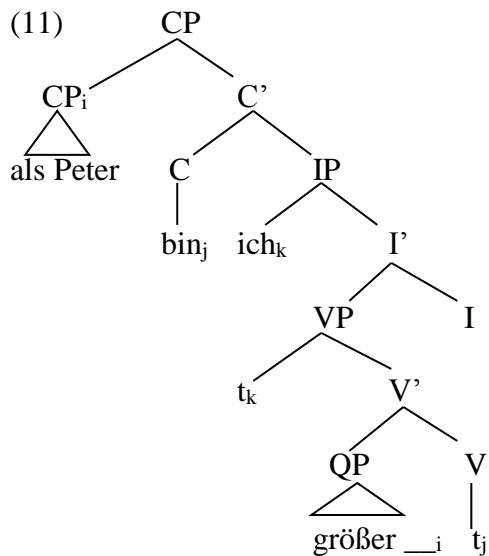
(6) Ich esse das Brötchen schneller als
én eszem az-Neut. Sg. Acc. zsemle gyorsabb mint
er die Fenster putzt.
ő-Masc. az-Pl. Acc. ablakok tisztítja
S O V

'Gyorsabban eszem a zsemlet, mint amilyen gyorsan ő az ablakokat tisztítja.'

VP fejevű a németben (Haider 1993), a V a legfelső C fejbe mozog, de csak főmondatokban (Fanselow 2004a); a V kimozgását blokkolja, ha a C nem üres (Meinunger 2004)

(7) [Ich habe mehr Bücher] als [Peter d-viel-Bücher-hat].
én birtokolok több könyvek mint Péter amennyi könyvek birtokol
'Több könyvem van, mint Péternek.'

6. Beékelődő tagmondatok

Olyan tagmondatok, amelyeknek nincs megfelelőjük a főmondaton belül => az izomorfizmus sérül.

(12a) I love you more than you think.
 én szeretlek te több mint te gondolod
 'Jobban szeretlek, mint gondolod.'

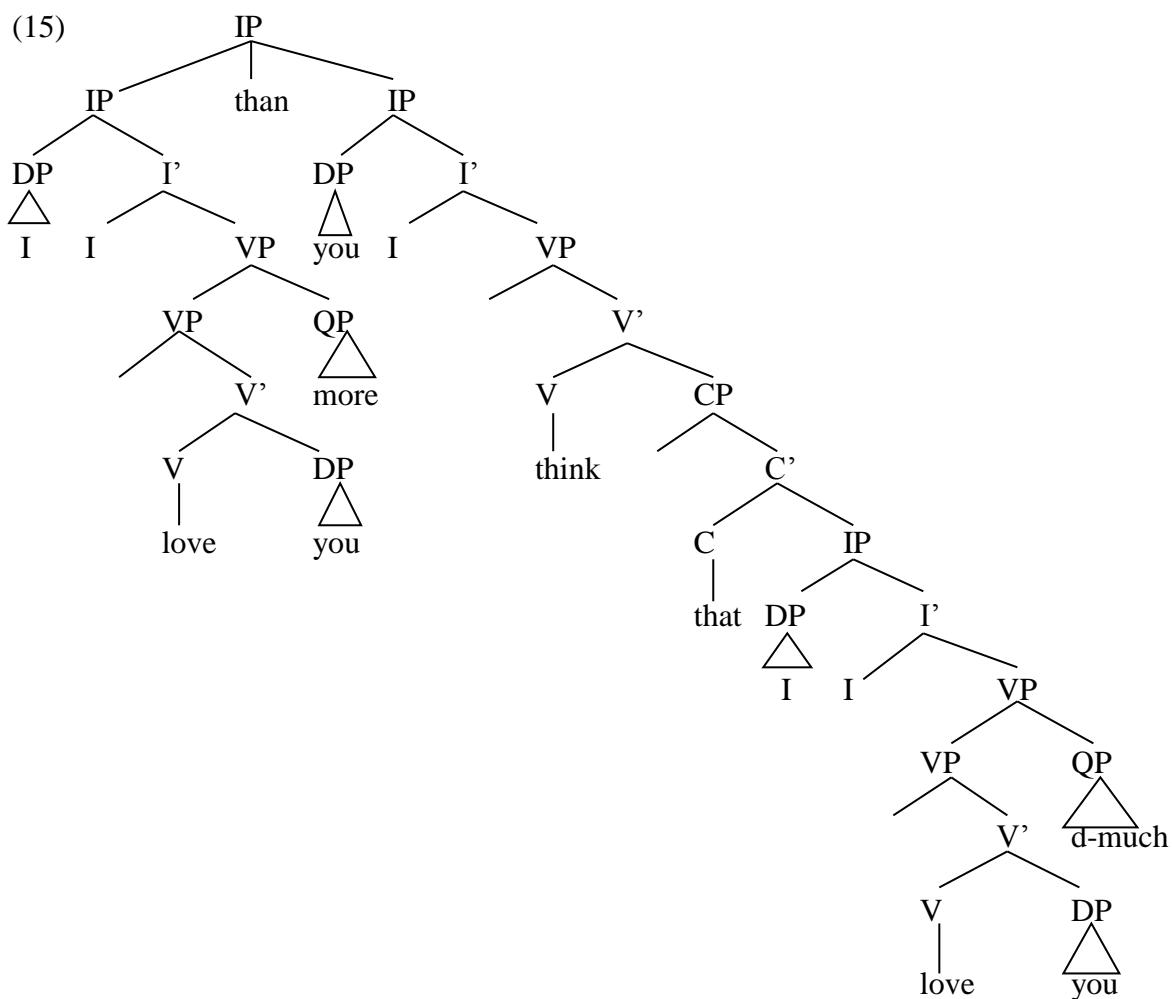
(12b) Jobban szeretlek, mint gondolnád.

A mélyszerkezetben:

(13) [I love you more] than you think ~~that [I love you~~
 én szeretlek te több mint te gondolod ~~hogy én szeretlek te~~
~~a much]~~.
 amennyi
 'Jobban szeretlek, mint amennyire gondolnád.'

A magyarban a teljes szerkezet lehet látható:

(14) Jobban szeretlek, mint amennyire gondolnád, hogy szeretlek.

7. Törlés koordináció nélkül

CD és CE lehetséges koordináció nélkül is

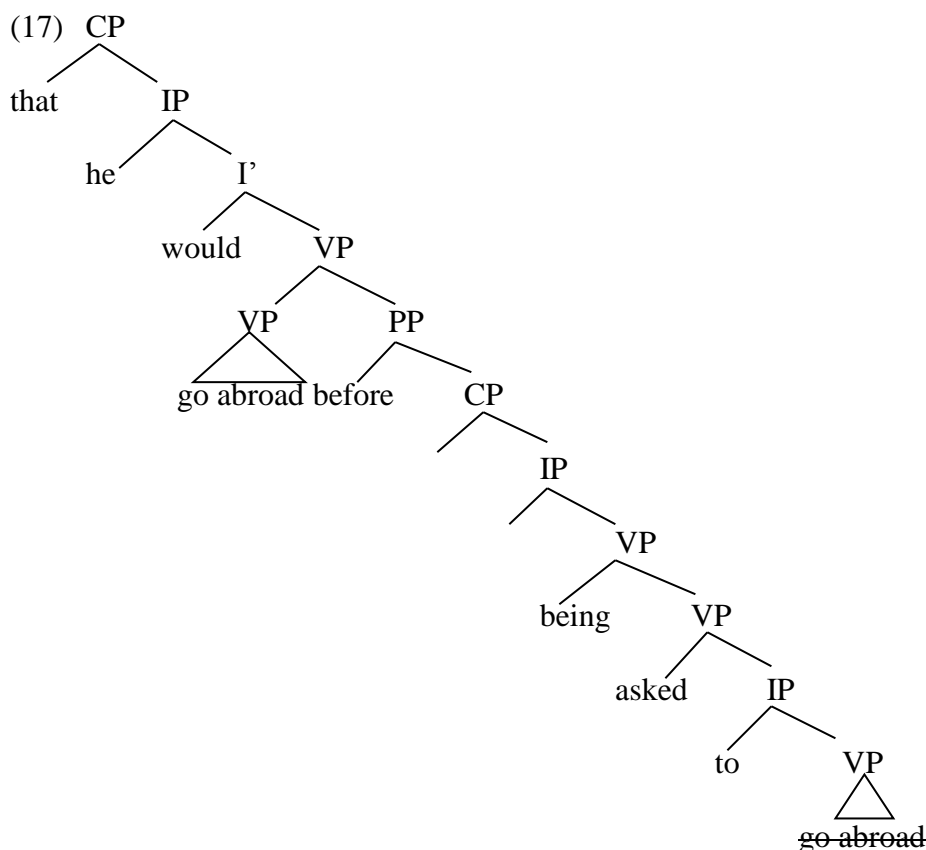
Vö.:

- (16a) She thought that he would go abroad before
 ő-Fem. gondolta hogy ő-Masc. Aux. megy-Inf. külföld előtt
 being asked to.
 van-Part. Pres. kér-Part. Perf. Inf.

‘Azt hitte, hogy még azelőtt elmegy külföldre, hogy megkérnék rá.’

- (16b) She thought [_{CP}that he would [_{VP}go abroad [_{PP}before
 ő-Fem. gondolta hogy ő-Masc. Aux. megy-Inf. külföld előtt
 being asked to [_{VP}go—abroad]]]].
 van-Part. Pres. kér-Part. Perf. Inf. megy-Inf. külföld

‘Azt hitte, hogy még azelőtt elmegy külföldre, hogy megkérnék rá, hogy elmenjen.’

Válogatott bibliográfia

- Abney, Steven Paul (1987) *The English Noun Phrase and its Sentential Aspect*. PhD dissertation. Cambridge, MA: MIT.
- Bhatt, Rajesh–Pancheva, Roumyana (2004) Late Merger of Degree Clauses. *Linguistic Inquiry* 35. 1–45.
- Bierwisch, Manfred (1989) The Semantics of Gradation. In Bierwisch, Manfred and Lang, E. (eds.) *Dimensional Adjectives*. Berlin-Heidelberg: Springer Verlag. 71–237.
- Bresnan, Joan (1973) The Syntax of the Comparative Clause Construction in English. *Linguistic Inquiry* 4. 275–343.
- Corver, Norbert Ferdinand Marie (1990) *The Syntax of Left Branch Extractions*. PhD dissertation. Tilburg University.
- Fanselow, Gisbert (2004a) Münchhausen-style Head Movement and the Analysis of Verb Second. In Vogel, Ralf (ed.) *Three Papers on German Verb Movement*. Potsdam: Universitätsverlag Potsdam. 9–49.
- Fanselow, Gisbert (2004b) Cyclic Phonology–Syntax Interaction: Movement to First Position in German. In Ishihara, Shinichiro, Schmitz, Michaela and Schwarz, Anne (eds.) *Interdisciplinary Studies in Information Structure Vol. I.: Working Papers of the SFB632*. Potsdam: Universitätsverlag Potsdam. 1–42.
- Haider, Hubert (1993) *Deutsche Syntax – generativ: Vorstudien zur Theorie einer projektiven Grammatik*. Tübingen: Gunter Narr Verlag.
- Kántor, Gergely (2008) Edge-effektus és komparatív extrapozíció. *LINGDOK* 7. 95–121.
- Kennedy, Christopher (1998) Local Dependencies in Comparative Deletion. In Shahin, Kimary, Blake, Susan and Kim, Eun-Sook (eds.) *Proceedings of WCCFL 17*. Stanford: CSLI Publications. 375–389.
- Lechner, Winfried (2001) *Reduced and Phrasal Comparatives*. Retrieved April 18 2008, from <http://vivaldi.sfs.nphil.uni-tuebingen.de/%7Ennsle01/PC.pdf>.
- Lechner, Winfried (1999) *Comparatives and DP-structure*. PhD dissertation. Amherst, MA: University of Massachusetts Amherst.
- McCawley, James (1988) *The Syntactic Phenomena of English*. Chicago: Chicago University Press.
- Meinunger, André (2004) Interface Restrictions on Verb Second. In Vogel, Ralf (ed.) *Three Papers on German Verb Movement*. Potsdam: Universitätsverlag Potsdam. 51–81.
- Pinkham, Jessie (1985) *The Formation of Comparative Clauses in French and English*. New York: Garland.
- Ross, John R. (1967) *Constraints on Variables in Syntax*. PhD dissertation. Cambridge, Mass.: MIT.